

Programma zondag 31 januari 2021

Theater de Kampanje, Den Helder
Koninklijke Marine Stadshal

Aanvangstijd 14.00 uur

Tim Posner, cello (Verenigd Koninkrijk)
Mana Oguchi, piano (Japan)

Robert Schumann
(1810-1856)   Fantasiestücke, opus 73
Zart und mit Ausdruck
Lebhaft, Leicht
Rasch und mit Feuer

Gabriel Fauré
(1845-1924)   Sonate voor cello en piano in g kl. t., opus 117
Allegro
Andante
Allegro vivo

Ludwig van Beethoven
(1770-1827)   Sonate voor cello en piano in A gr. t., opus 69
Allegro ma non tanto
Scherzo – Allegro molto
Adagio cantabile – Allegro vivace

Toelichting programma zondag 31 januari 2021 Theater de Kampanje, Den Helder

Zowel het werk van Ludwig van Beethoven als dat van Johann Sebastian Bach was voor Robert Schumann bijna dagelijkse kost. Hij bestudeerde zijn illustere voorgangers grondig en deed er zijn voordeel mee. Ook de Fransman Gabriel Fauré was als kerkmusicus zeer bekend met het werk van Bach en als componist zeer geïnteresseerd in de voorbeheersing van Beethoven, Waar beide componisten bij Schumann nog op de achtergrond meezingen in zijn Fantasiestücke op. 73, is het in Fauré's Tweede cellosonate duidelijk waar veel van zijn inspiratie vandaan komt. Vooral als daarna bij wijze van slotstuk en uitroepen Beethovens Derde cellosonate in volle glorie klinkt.

Robert Schumann was niet alleen onder de indruk van vooral het latere werk van Beethoven, hij bestudeerde ook de muziek van Johann Sebastian Bach uitvoerig om zijn contrapuntische gaven aan te scherpen. Zelfs in zijn lichtere romantische werken is de vaardigheid van Bach aanwezig, zij het vaak op de achtergrond zoals in de drie **Fantasiestücke op. 73**. Schumann schreef de werken in februari 1849 in twee dagen tijd. Oorspronkelijk voor klarinet en piano, maar de componist publiceerde tegelijkertijd versies voor viool en cello om de groeiende markt van thuis musicerende amateurs te bedienen. Het liedachtige eerste deel, het stemmige tweede deel en het gepassioneerde laatste deel passen vooral de cello als een tweede jas. Schumann beschouwde de drie delen echt als een eenheid. De stukken volgen elkaar daarom zonder pauze (attacca) op als een soort drietrapsraket naar een steeds snellere en fellere expressie. Toch blijft Schumann overal de vriendelijke poëet die hij in de aard is. Zelfs in het laatste deel, *Rasch und mit Feuer*, is Schumann de bard die zingt van een lieflijke droomwereld.

Gabriel Fauré had net zijn vijfenzeventigste verjaardag gevierd en worstelde met fysieke ongemakken en een opkomende doofheid. Toch kon niets het enthousiasme stoppen waarmee hij een groot deel van 1921 werkte aan zijn **Tweede cellosonate in g op. 117**. Het resultaat was er uiteindelijk ook naar. Zo schreef Fauré's collega Vincent d'Indy daags na de première op 13 maart 1922: 'Ik wil je laten weten dat ik nog steeds geheel betoverd ben door je geweldige cellosonate. Het Andante is een meesterwerk van gevoeligheid en expressie en ik vind de finale geweldig, zo heerlijk zwierig en parmantig. Je bent een geluksvogel dat je altijd zo jong van geest bent gebleven!'

Dat Andante was ook de kiemcel voor deze driedelige sonate. Begin 1921 had Fauré een opdracht van de Franse overheid gekregen om een dodenmars te schrijven voor de herdenking van de honderdste sterfdag van Napoleon op 5 mei 1921. Het sombere thema dat Fauré schreef voor de militaire blaaskapel 'groeide uit tot een complete sonate', aldus Fauré. Inderdaad is het Andante een nagenoeg letterlijke transcriptie voor cello en piano van de *Chant funéraire* die Fauré voor de Napoleonherdenking schreef.

In de twee hoekdelen die hij later dat jaar voltooide, laat Fauré horen hoezeer hij zijn klassiekers kent. Niet alleen is het eerste deel een fantasierijke sonatevorm waar Beethoven zich niet voor geschaamd zou hebben, ook laat hij met canonische elementen en andere hogeschoolmeerstemmigheid horen dat hij de lessen van Johann Sebastian Bach uitstekend weet te vertalen naar het eigen idioom. In het jazzy laatste deel dat het idee van een scherzo combineert met een wervelende finale maakt Fauré duidelijk dat hij ondanks zijn diepe romantische wortels echt wel weet wat er rond 1920 speelde op muziekgebied.

Het feit dat Ludwig van Beethoven gedurende verschillende stadia in zijn rijke compositorische leven maar liefst vijf cellosonates schreef hebben we waarschijnlijk te danken aan de broers Jean-Louis en Jean-Pierre Duport. Beethoven ontmoette de beide topcellisten in 1796 in Berlijn en schreef de eerste twee cellosonates op. 5 onder invloed van hun instrumentale capaciteiten. In 1808 keerde hij terug naar de cello voor zijn opus 69 en in de laatste periode van zijn carrière voegde hij met opus 102 nog eens twee cellosonates toe. De sonates geven zo een mooie samenvatting van de verschillende stijlperioden van Beethoven. Zijn **Cellosonate nr. in A op. 69** is daarbij een exemplarisch voorbeeld van zijn middenperiode. Het werk ontstond in 1808 in dezelfde tijd als zijn Pianotrio's op. 70 en in het jaar dat zijn Vijfde en Zesde symfonie in première gingen. Deze derde cellosonate, opgedragen aan baron Ignaz von Gleichenstein, zelf een goede amateurcellist, is meer nog dan de eerste twee een werk waarin de instrumenten volstrekt gelijkwaardig zijn. Dat blijkt wel uit het destijds zeer onverwachte begin met een haast improvisatorische cello en een piano die later inhaakt. Ook verder in deze schijnbaar klassieke driedelige sonate wijkt Beethoven graag af van het verwachtingspatroon. Het meest opvallend is het korte achttien maten durende Adagio dat als een inleiding fungeert op het laatste deel.

Paul Janssen

De Britse cellist **Tim Posner** (1995) was in 2018 de eerste Britse cellist ooit die een prijs won bij de International Karl Davidov Competition in Letland.

Tim begon op 8-jarige leeftijd met cellospelen, zijn eerste lessen ontving hij van zijn moeder, Julia Desbruslais. Vervolgens studeerde Tim aan de Junior Department van the Royal Academy of Music bij Robert Max. Momenteel studeert hij in de 'Solo Class' van Leonid Gorokhov aan de Hochschule für Musik, Theater und Medien in Hannover.

Tim maakte op 14-jarige leeftijd zijn concertdebuut en trad sindsdien als solist op met vele orkesten waaronder de Royal Philharmonic Orchestra en de London Mozart Players. Recentelijk speelde hij concerten van Elgar, Schumann, Dvorák, Haydn en Saint-Saëns. In 2021 brengt hij de wereldpremière van Polo Piatti's Cello Concerto ten gehore. Tim won vele prijzen en is de ontvanger van de prestigieuze Gundlach Musikpreis. Tim is lid van het Teyber String Trio waarin hij musicceert met Tim Crawford en Timothy Ridout. Eerder was hij cellist van het Celan Quartet met wie hij in 2014 Quartet in Residence was bij het Musikdorf Ernen Festival in Zwitserland. Zijn discografie bestaat uit CD's met: Berg op. 3; Kreisler's String Quartet en CD met Duo en Trio werken met Ioana Cristina Goicea en Anastasia Sokolova.

De Japanse pianiste **Mana Oguchi** begon op 3-jarige leeftijd met pianospelen. In 2007 studeerde ze af aan de Tokyo University of Arts. Waarna ze haar studie vervolgde aan de Hochschule für Musik, Theater und Medien Hannover (HMTMH) en haar 'Artistic Education' diploma behaalde in 2009. Mana ontving haar Master Degree 'Chamber Music' aan de HMTMH waar ze studeerde bij Markus Becker. Tijdens haar studie in Hannover ontving Mana scholarships van de YAMAHA Foundation (2007) en de DAAD Foundation (2009-2011). Sinds 2013 is Mana werkzaam als lector aan de HMTMH.

Mana wordt zeer gewaardeerd, zowel als solist en als kamermusicus en trad op in Japan en door heel Europa. Als solist, speelde ze met het Sapporo Symphony Orchestra, Philharmonic Chamber Orchestra of Wernigerode en het Festival Orchestra Concert of the International Concert Society Bodensee. De laatste 5 jaar trad ze op tijdens het HMTMH Kamermuziek Festival. Naast haar carrière als solist, is ze officieel begeleider in de klas van Leonid Gorokhov aan HMTMH. Als begeleider, werkte Mana voor de Joseph Joachim International Violin Competition Hannover, the International Festival of Young Violin Masters Lindau e.a.